

mulier Dei, et illuminio vos tanquam ex femineo genere, et obaudite mihi quasi matri vestræ, et intendite verbis meis tanquam morituri et ipsi. Ecce ego proficeor mori viam totius carnis, quo venietis et vos tantum cor vestrum dirigite ad Deum Dominum vestrum in tempore vite vestræ, quoniam post mortem vestram in his in quibus vivitis, penitere non poteritis. Nunc ergo, filii

mei, vos obaudite voci meæ, donec habeatis tempus vite et legis lumen, dirigite vias vestras. Et dum loqueretur Debbera verba hæc, levaverunt omnes populi vocem unanimiter et plorantes dixerunt: Ecce nunc, mater, moreris, et relinquens filios tuos, cui commendas eos? Ora itaque pro nobis, et post recessum tuum erit anima tua memor nostri in sempiternum.»

CAPUT SEXTUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Hebræos rursus idololatras opprimunt Madianitæ; quare penitentes Deum invocant, qui liberatorem eis per Angelum designat Gedeonem. Unde Angelus, vers. 18, Deo sacrificat. Moæ Gedeon, vers. 25, jussu Dei aram Baal subvertit, ideoque Jerobaal, id est, altor Baal vocatur: inde, vers. 34, classico milites convocat, ac viginti a Deo petens accipit rorem in solo vellere, et mox siccitatem in solo vellere. Quintus ergo Israelis Julex fuit Gedeon, cujus acta hic enarrantur.

1. Fecerunt autem filii Israel malum in conspectu Domini, qui tradidit illos in manu Madian septem annis, 2. et oppressi sunt valde ab eis. Feceruntque sibi antra et speluncas in montibus, et munitissima ad repugnandum loca. 3. Cumque sevisset Israel, ascendebat Madian et Amalec, cæterique Orientalium nationum: 4. et apud eos figentes tentoria, sicut erant in herbis, cuncta vastabant usque ad introitum Gaze: nihilque omnino ad vitam pertinens relinquebant in Israel, non oves, non boves, non asinos. 5. Ipsi enim et universi greges eorum veniebant cum tabernaculis suis, et instar locustarum universa complebant, innumera multitudo hominum et camelorum, quidquid tegerant devastantes. 6. Humiliatusque est Israel valde in conspectu Madian. 7. Et clamavit ad Dominum, postulans auxilium contra Madianitas. 8. Qui misit ad eos virum prophetam, et locutus est: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Ego vos feci conscendere de Ægypto, et eduxi vos de domo servitutis, 9. et liberavi de manu Ægyptiorum, et omnium inimicorum, qui affligebant vos, eiecitque eos ad introitum vestrum, et tradidi vobis terram eorum, 10. et dixi: Ego Dominus Deus vester, ne timeatis deos Amorrhæorum, in quorum terra habitatis, et nolistis audire vocem eam. 11. Venit autem Angelus Domini, et sedit sub quercu quæ erat in Ephra, et pertinet ad Joas patrem familie Ezri. Cumque Gedeon filius ejus excuteret atque purgaret fruenta in torculari, ut fugeret Madian, 12. apparuit ei Angelus Domini, et ait: Dominus cum, virorum fortissime. 13. Dixitque ei Gedeon: Obsecro, mi domine, si Dominus nobiscum est, cur apprehenderunt nos hæc omnia? ubi sunt mirabilia ejus, quæ narraverunt patres nostri, atque dixerunt: De Ægypto eduxit nos Dominus? Nunc autem dereliquit nos Dominus, et tradidit in manu Madian. 14. Respexitque ad eum Dominus, et ait: Vade in hæc fortitudine tua, et liberabis Israel de manu Madian; scito quod miserim te. 15. Qui respondens ait: Obsecro, mi domine, in quo liberabo Israel; ecce familia mea infima est in Manasse, et ego minimus in domo patris mei. 16. Dixitque ei Dominus: Ego ero tecum, et percutes Madian quasi unum virum. 17. Et ille: Si inveni, inquit, gratiam coram te, da mihi signum quod tu sis qui loqueris ad me. 18. Nec recedas hinc donec revertar ad te, portans sacrificium, et offerens tibi. Qui respondit: Ego præstolabor adventum tuum. 19. Ingressus est itaque Gedeon et coxit hædum, et de farina modio azymos panes: carnesque ponens in canistro, et jus carnum mittens in ollam, tulit omnia sub quercu, et obtulit ei. 20. Cui dixit Angelus Domini: Tolle carnes et azymos panes, et pone supra petram illam, et jus desuper

funde. Cumque fecisset ita, 21. extendit Angelus Domini summitatem virgæ quam tenebat in manu, et tetigit carnes et panes azymos, ascenditque ignis de petra, et carnes azymosque panes consumpsit: Angelus autem Domini evanuit ex oculis ejus. 22. Vidensque Gedeon quod esset Angelus Domini, ait: Heu, mi Domine Deus, quia vidi Angelum Domini facie ad faciem. 23. Dixitque ei Dominus: Pax tecum; ne timeas, non morieris. 24. Edificavit ergo ibi Gedeon altare Domino, vocavitque illud, Domini pax, usque in presentem diem. Cumque adhuc esset in Ephra, quæ est familie Ezri, 25. nocte illa dixit Dominus ad eum: Tolle taurum patris tui, et alterum taurum anorum septem, destruesque aram Baal, quæ est patri tui: et nemo quod circa aram est succide: 26. et ædificabis altare Domino Deo tuo in summitate petre hujus, super quam ante sacrificium posuisti: tollesque taurum secundum, et offers holocaustum super struem lignorum quæ de memore succideris. 27. Assumptis ergo Gedeon decem viris de servis suis, fecit sicut præceperat ei Dominus. Timens autem detum patris sui, et homines illius civitatis, per diem noluit id facere, sed omnia nocte complevit. 28. Cumque surrexissent viri oppidi ejus mane, viderunt destructam aram Baal, tumque succisum, et taurum alterum impositum super altare, quod tunc ædificatum erat. 29. Dixeruntque ad invicem: Quis hoc fecit? Cumque perquirerent auctorem facti, dictum est: Gedeon filius Joas fecit hæc omnia. 30. Et dixerunt ad Joas: Prode filium tuum huc, ut moriatur; quia destruxit aram Baal, et succidit nemo. 31. Quibus ille respondit: Numquid ultores estis Baal, ut pugnetis pro eo? qui adversarius est ejus moriatur, antequam lux crastina veniat: Si Deus est, vindicet se de eo, qui suffodit aram ejus. 32. Ex illo die vocatus est Gedeon, Jerobaal, eo quod dixisset Joas: Ulciscatur se de eo Baal, qui suffodit aram ejus. 33. Igitur omnis Madian, et Amalec, et Orientales populi congregati sunt simul: et transeunt Jordanem, castrametati sunt in valle Jezrael. 34. Spiritus autem Domini induit Gedeon, qui clangens buccina convocavit domum Abiezer, ut sequeretur se. 35. Misitque nuntios in universum Manassen, qui et ipse secutus est eum: et alios nuntios in Aser et Zabulon et Nephthali, qui occurrerunt ei. 36. Dixitque Gedeon ad Deum: Si saluum facis per manum meam Israel, sicut locutus es, 37. ponam hoc vellus lanæ in area: si ros in solo vellere fuerit, et in omni terra siccitas, sciam quod per manum meam, sicut locutus es, liberabis Israel. 38. Factumque est ita. Et de nocte consurgens, expresso vellere, conclamare implevit. 39. Dixitque rursus ad Deum: Ne irascatur furor tuus contra me, si adhuc semel tentavero, signum querens in vellere. Oro ut solum vellus siccum sit, et omnis terra rore madens. 40. Fecitque Deus nocte illa ut postulaverat; et fuit siccitas in solo vellere, et ros in omni terra.

VEL. I. 1. FECERUNT AUTEM FILII ISRAEL MALUM IN CONSPPECTU DOMINI, — id est, fecerunt idola et idololatram. Hæc enim antonomastice dicitur malum, quia summum scelus, idque in conspectu Domini, quia Deum videnti et indignanti opponit alium Deum, eumque creatum, et sæpe factum fictumque ex lapide, auro, argento vel ære, quæ summa Dei injuria, vilipensio et offensio. Qui iratus, justeq; tantum scelus, tantamque sui injuriam vindicaturus) TRADIDIT ILLOS IN MANU MADIAN SEPTIM ANNIS. — Madian fuit filius Abrahæ ex Cethura, Gen. xxv, 2, a quo ejus posteri dicti sunt Madianitæ, et regio eorum Madian. Duplex autem fuit regio Madian, una juxta mare Rubrum ad Orientem, in quam fugit Moses pavitque oves Jethro, ejusque filiam Sephoram uxorem duxit, Exod. ii; altera vicina Moabi:

Arnon et Areopolim, cujus incolæ masculi omnes occisi et excisi sunt a Mose, Numer. cap. xxxi vers. 7, eo quod Hebræos provocasset ad fornicationem et cultum Baelphegor, Numer. cap. xxv. Verum plures tunc hanc cladem mententes, jam ante ad vicinas gentes profugerunt, qui postea in Madian redierunt: alii quoque vicini, in Madian incolis hæc cæde vacuam, ingressi, illam occuparunt, qui pariter dicti sunt Madianitæ. Hi ergo Judæam invaserunt, et a Gedeone cæsi sunt. Porro Madian abundat camelis, ovibus et capris. Philo Biblicus asserit Israelitis traditos Madianitis sub Gedeone, eo quod incitati a quodam Madianita mago, cui nomen Aod, consumissent Deos Madianitarum.

— Hebraice *Midian*, idem est quod Ithi contentio, ait Pagninus, quia

Mimeticæ, velleris ab humore circumciso defensi miraculum renovatum fuit in S. Bernardo, qui scribens primam epistolam ad Robertum Nepotem sub dio, cum circumcisa plueret, chartam tamen non maderescit, ait Baronius, tom. XII, anno Christi 1123.

Nuper Superior ejusdem præci et numeri Ordinis, suos ad primævum virtutis fervorem exhortans, argute sic orsus est: « Primitus in nobis vigeat conscientia; ex conscientia decurtata secuta est scientia, inde utraq; præcisa, mera facti sumus *entia*, hoc est stipes et lapides. Redundum ergo nobis est ad pristinam conscientiam, ut eam primo patrum nostrorum spiritu et sanctitate repleamus. » Vitium hoc est commune rerum creaturarum, ut sensim degenerent, arescant, deficiant, et senescentes in suum nihilum ex quo venerunt redeant: quare viri ecclesiastici et religiosi crebro se renovent oportet, ut primævum vocationis suæ spiritum fugientem revocent, conservent et adaugeant, uti eos facere conspiciamus. Sane hoc sæculo, quo Lutherus quasi novus Madianita, imo Madianitarum Dux Ecclesiam Dei, sua heresi, crapula et luxuria deformavit, atque quasi *Zeb*, id est lupus oves agnosque Christi diripuit et laniavit, Deus quoque illi S. Ignatium de Loyola fundatorem Societatis Jesu, quasi novum Gedeonem opposuit, per gratiam Christi magno omnium gaudio cernimus, omnes Ecclesie Ordines magno studio sese reformare, et ad primævum instituti sui vigorem, rigoremque iustitiam animi passibus contendere. Deo sit laus et gloria. Pergamus omnes strenue hac via qua coepimus, ut quisque suæ religionis vellus exarescens rore divinæ sapientiæ et gratiæ imbuere satagat, ut vitam Angelorum, ad quam vocati sumus, æmulemur, simulque homines celestes et Angeli terrestres; ut nimirum ardeamus amore cum Seraphim, divinarum scientia fulgeamus cum Cherubim, spirituales facti omnia iudicemus cum Thronis, nobis ipsis dominemur cum Dominationibus, fortiter resistamus inordinatis motibus nostris malignorumque spirituum suggestionibus cum Virtutibus, regnum anime in iustitia et pace gubernemus cum Potestatibus, subditis nostris debite provideamus cum Principatibus: magna, si habemus, proximis nostris communemus: cum Archangelis: minora subsidia indigentibus impartiamur cum Angelis.

Secundo, idem roris vellerisque miraculum quasi renovatum fuit in S. Arnulpho Metensi episcopo, a quo omnis familie Pipini et Caroli Magni prosapia, æque ac nobilitas et sanctitas, quasi a fonte derivata descendit. Hic enim anno Christi 483, peccatorum veniam a Deo poscens, annulum projecit in Mosellam dicens: « Tunc me putabo culpam nexibus absolutum, quando istum quem projicio recepero annulum; » ac post aliquid tempus annulum hunc in pisce sibi a piscatore allato inveniens, peccata sibi remissa

cognovit, Deoque gratias egit. Ita narrat Paulus Diaconus in ejus Vita, idque ex Caroli Magni ore se accepisse proficitur, additque: « Nec dissimiliter pater hic venerabilis cum Gedeone illo signum a Domino poposcit, ille etenim iudicium per vellus in area positum capere voluit, utrum in bello victoriam de inimicis habere potuisset; iste annulum in profundissimum fluminis gurgitem projiciens, experiri cupit utrum de inimicis jam victoriam cepisset. Fortes quidem erant quos ille devicerat, sed hi quos iste superaverat fortiores. »

Denique ex hoc Gedeonis vellere orta est historia vel fabula Argonautarum, qui sexaginta annis post Gedeonem sub Abesan Judice floruisse dicuntur ab Eusebio, Genebrardo et aliis in *Chronice*. Hi enim fuere 54 heroes, qui in navi dicta Argo navigarunt in Colchum, ut vellus aureum auferrent; quorum duces et primores fuere Jason, Castor, Pollux, Hercules, Orpheus, de quibus Virgilius, *Ecolog.* IV :

Alter erit tum Tiphys, et altera que vehat Argo
Delictos heros.

Vide Diodorum, lib. V, cap. III, et Hyginium, *Fab.* 13.

Rursum ad utrumque hoc vellus, scilicet Gedeonis et Jansonis respiciens Philippus cognomento Bonus, Burgundicæ Dux, Caroli Audacis pater, anno Domini 1430, die tertia Idus januarii instituit ordinem celeberrimum equitum Aurei Velleris, constantem heroibus nobilissimis ac fortissimis, qui collapsam Christianæ fidei dignitatem erigerent, ac Baalis aras, id est Turcicas Mosqueas, ait Serarius, atque hæreticorum conventicula quasi novi Gedeones dejicerent et succiderent. Ita Pontus Heuterus, libro IV, Burgundicus Guilielmus Mennensis, libro I *De Aureo vellere*, cap. I et II; Hadrianus Barlandus, Alvarus Gomeficus, Jacobus Meyerus, et alii qui res Belgicæ et Burgundicæ scriperunt.

38. EXPRESSO VELLERE CONCHAM RORE IMPLEVIT.— *Ven. B.* ut certo sciret vellus esse rorulentum, imo rore turgidum; hoc enim signum sibi a Deo dari pefierat. Mystice, quomodo mens nostra debeat esse concha, primo seipsam implens rore et aqua gratiæ et virtutis, antequam illam in alios derivet, non canalis, qui omnem aquam quam recipit emittit, nihil sibi retinens, pulchre docet S. Bernardus, serm. 18 in *Cant.*: « Disce, inquit, et tu non nisi de pleno effundere, nec Deo largior esse velis. Concha imitatur fontem: non manat ille in rivum; nec in lacum extenditur, donec suis satiatur aquis, etc. Implere prius, et sic curato effundere. Benigna prudensque charitas affluere solet, non effluere. » Unde S. Ambrosius, proemio lib. I *De Spiritu Sancto*: « Aqua, inquit, est ros gratiæ celestis. Veniat igitur, Domine Jesu, hæc aqua in meam animam, in meam carnem, ut hujus humore pluvie nostrarum convales

mentium, atque intimi cordis arva viridescant. Veniant in me stillentia tua gratiam immortalitatemque rorantia. Dilue gressus mentis mee, ne iterum peccem. Ablue animi mei calcaneum, ut

possim abolere maledictum, ne morsum serpentis inferiore pede sentiam, sed sicut ipse jussisti sequentibus te, ut serpentes et scorpiones illis possim calcare vestigio. »

CAPUT SEPTIMUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Gedeon jussu Dei e triginta duo millibus militum formidolosos dimittit ad viginti duo millia, mox eos qui groso ore biberant aquam fluminis: quare solos trecentos sibi reservat. *Secundo*, vers. 9, descendens in castra Madian, audit Madianitas somnium de pane subvertente castra Madian, illumque panem esse gladium Gedeonis. Unde certam victoriae spem concipit. *Tertio*, vers. 16, cum trecentis irruit in Madianitas innumeros, ac clangens tubis, laganarum complosione, et inde lampadibus effulgurantibus, Madianitas percussit, ut ipsi mutus se eade trucident.

1. Igitur Jherobaal qui et Gedeon, de nocte consurgens, et omnis populus cum eo, venit ad fontem qui vocatur Harad; erant autem castra Madian in valle ad septentrionalem plagam collis excelsi. 2. Dixitque Dominus ad Gedeon: Multus tecum est populus, nec tradetur Madian in manus ejus, ne glorioretur contra me Israel, et dicat: Meis viribus liberatus sum. 3. Loquere ad populum, et cunctis audientibus prædica: Qui formidolosus et timidus est, revertatur. Recesseruntque de monte Galaad, et reversi sunt de populo viginti duo millia virorum, et tantum decem millia remanserunt. 4. Dixitque Dominus ad Gedeon: Adhuc populus multus est, duc eos ad aquas, et ibi probabo illos: et de quo dixeris tibi ut tecum vadat, ipse pergat: quem ire prohibuero, revertatur. 5. Cumque descendisset populus ad aquas, dixit Dominus ad Gedeon: Qui lingua lambuerint aquas, sicut solent canes lambere, separabis eos seorsum; qui autem curvatis genibus biberint, in altera parte erunt. 6. Fuit itaque numerus eorum qui manu ad os projiciente lambuerant aquas, trecenti viri: omnis autem reliqua multitudo flexo poplite biberat. 7. Et ait Dominus ad Gedeon: In trecentis viris qui lambuerant aquas, liberabo vos, et tradam in manu tua Madian; omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum suum. 8. Sumptis itaque pro numero cibariis et tubis, omnem reliquam multitudinem abire præcepit ad tabernacula sua: et ipse cum trecentis viris se certaminis dedit. Castra autem Madian erant subter in valle. 9. Eadem nocte dixit Dominus ad eum: Surge et descende in castra, quia tradidi eos in manu tua; 10. sin autem solus ire formidas, descendat tecum Phara puer tuus. 11. Et cum audieris quid loquantur, tunc confortabuntur manus tuæ, et securior ad hostium castra descendens. Descendit ergo ipse et Phara puer ejus in partem castrorum, ubi erant armatorum vigiliæ. 12. Madian autem et Amalec, et omnes Orientales populi, fusi jacebant in valle, ut locustarum multitudo: cameli quoque innumerabiles erant, sicut arena quæ jacet in littore maris. 13. Cumque venisset Gedeon, narrabat aliquis somnium proximo suo; et in hunc modum referebat quod viderat: Vidi somnium, et videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volvi, et in castra Madian descendere; cumque pervenisset ad tabernaculum, percussit illum, atque subvertit, et terræ funditus coæquavit. 14. Respondit is cui loquebatur: Non est hoc aliud, nisi gladius Gedeonis filii Joas viri Israelitæ; tradidit enim Dominus in manus ejus Madian, et omnia castra ejus. 15. Cumque audisset Gedeon somnium et interpretationem ejus, adoravit; et reversus est ad castra Israel, et ait: Surgite; tradidit enim Dominus in manus nostras castra Madian. 16. Divisitque trecentos viros in tres partes, et dedit tubas in manibus eorum, laganasque vacuas ac lampades in medio

iagenarum. 17. Et dixit ad eos : Quod me facere videritis, hoc facite, ingrediatur partem castrorum, et quod fecero sectamini. 18. Quando personerit tuba in manu mea, vos quoque per castrorum circuitum clamate et conclamate, Domino et Gedeoni. 19. Ingressusque est Gedeon, et trecenti viri qui erant cum eo, in partem castrorum, incipientibus vigiliis noctis mediae, et custodibus suscitatis, ceperunt buccinis clangere, et complodere inter se lagenas. 20. Cumque per gyrum castrorum in tribus personarent locis, et hydrias confregissent, tenuerunt sinistris manibus lampades, et dextris sonantes tubas, clamaveruntque : Gladius Domini et Gedeonis ; 21. stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum hostilium. Omnia itaque castra turbata sunt, et vociferantes, ululantesque fugerunt : 22. et nihilominus insistebant trecenti viri buccinis personantes. Immisitque Dominus gladium in omnibus castris, et mutua se caede truncabant, 23. fugientes usque ad Bethsetta, et crepidinem Abelmehula in Tebbath. Conclamantes autem viri Israel de Nephtali, et Aser, et omni Manasse persequabantur Madian. 24. Misitque Gedeon nuntios in omnem montem Ephraim, dicens : Descendite in occursum Madian, et occupate aquas usque ad Bethbera atque Jordanem. Clamavitque omnis Ephraim, et praecipit aquas atque Jordanem usque Bethbera. 25. Apprehensosque duos viros Madian, Oreb, et Zeb, interfecit Oreb in porta Oreb, Zeb vero in torculari Zeb. Et persecuti sunt Madian, capita Oreb et Zeb portantes ad Gedeon trans fluentia Jordanis.

1. AD FONTEM QUI VOCATUR HARAD. — *Harad*, Hebraice significat timorem, ut discimus quod a initium sapientiae sit timor Domini. » Nam « beatus homo qui semper est pavidus, » *Prov. xxviii, 14*. Fons hic typus est baptismi et poenitentiae, quam milites praefo praemittere debent, ut fecere iussu Constantini Imperatoris pugnaturi contra Maxentium, qui idcirco de eo victoriam retulere, uti narrat Theodoretus, lib. III, cap. III.

2. NE GLORIETUR CONTRA ME ISRAEL ET DICAT: MEIS VIRIBUS LIBERATUS SEM. — « No opus celestis dextrae virtuti assignetur humana, » etc. « Ut sibi de patratto divinitus belli opere paucitas usurpare nihil posset, » ait Salvianus, lib. VII *De Providentia*, q. d. Volo ut trecentos tantum, eosque incenset victoriam hoc militum, sed meis viribus esse partam. Haec de causa Deus elegit infirma mundi, ut confundat fortia, I *Corinth. 1*, scilicet viles et indoctos piscatores, ut per eos quasi Apostolos orbem converteret; horum enim typus fuerit hi Gedeonis milites.

3. QUI FORMIDULOSUS ET TIMIDUS EST REVERTATUR. — ne alius militibus hanc suam formidinem affricet, idque iuxta legem *Deut. xx. 8*. Sic Christus timidus a sua militia reject, dicens : « Qui non accepit crucem suam et sequitur me, non est me dignus, » *Matth. x, 38*. Dicat ergo animosus Christi miles : « Dominus illuminatio mea et salus mea, quem timebo? Dominus protector vite meae, a quo trepidabo? » *Psal. xxvi*.

RECESSENTQUE DE MONTE GALAAD. — Alius est hic mons a Galaad, in quo Jacob cum Laban fedus iniiit, *Genes. xxxi, 48*, qui erat trans Jordanem : hic enim erat eis Jordanem, ibi enim castra sua habebat Gedeon. Sorarius putat montem

Gelboe hic vocari montem Galaad. Favet Adrichomius (1).

5. QUI LINGUA LAMBERUNT AQUAS, SICUT SOLENT CANES LAMBERE (ut manu aquam ex lumine haustam in eos injiciant, uti explicat versus sequens, sicut canes lingua lambentes aquam in os injiciunt, non autem os aquae applicant, ut aquam sugant, sicut faciunt equi et boves), SEPARABIS EOS SEORSUM (ut eos in militiam et expeditionem tuam contra Madian coeples); QUI AUTEM CURVATIS GENIBUS BIBERINT, IN ALTERA PARTE ERUNT, — ut eos a castris tuis domum ableges. Josephus putat a Gedeone hic electos eos qui erant ignavi, fortes vero rejeptos. Audi enim : « Ut ergo sciant rem totam pendere a Dei auxilio, jussit ut circa meridiem, cum estus ferveret maxime, exercitum ducat ad fluvium, et quotquot proeminentes biberent, eos viros fortes crederet, quotquot autem tropide et tumultuarie potum sumerent, sic existimaret eos metu hostium hoc facere, et cum his jussit hostem invadere. » Unde Abulensis colligit lambentes aquas, tanquam timidores, ignavos et contemptibiles fuisse a Gedeone et Deo electos, ut major Dei virtus in hac victoria eluceret. Sic et Theodoretus, *Quest. XV*, et S. Augustinus, *Questione XXXVII*.

Verisimilius Lyranus, Arias, Serarius et alii censent electos qui lambuerant aquas praer illis, qui curvato genu biberant, quasi temperantiores, tolerantiores satis, et expeditiores, utpote qui toti ad certamen imminens intenti, obiter et cursim more canum aquam lambendo sitim restinguerent, ideoque ad praedium aptiores. Nam primo, hi stantes biberant, ceteri vero genu flexi

(1) Alii interpretes putant Galaad vocari montem Gelle.

vel proni in terram; secundo, hi aquam modicam ad os manu injiciebant; ceteri vero ore flumen sorbebant, ut totum ventrem implerent, quod magna gula erat indicium.

Tropologice, qui ad res terrenas et corporeas flecti nescit, qui vitis non indulget, neque ob peccati sitim sternitur pronus, ille probabilis, ille electus est. Hoc tandem desiderium nos a possessione Dei, boni in infinitum mellioris excludit. Egregie namque Prosper ait : « Qui vult Deum possidere, renuntiet mundo, ut sit illi Deus beata possessio. Nec renuntiat mundo is, quem terrenae possessionis adhuc delectat ambitio; quia, quamdiu sua non relinquit, mundo cujus bona retinet, servit. Et utique non potest mundo servire simul et Deo : ac si propterea voluit Deus cultores suos omnibus removere, propter que diligit mundum, ut excluda cupiditate mundi, divina in eis claritas possit augeri vel perfici. » Huc usque Prosper, lib. II *De Vita contemplativa*, cap. xvi. Rursum S. Gregorius, lib. XXX *Moral. cap. xxxiii* : « Aquis, inquit, doctrinae sapientiae, stante autem genu recta operatio designatur. Qui ergo dum aquas libant genu flexis perhibentur, a bello- rum certamine prohibiti recesserunt; quia cum illis Christus contra hostes fidei pergit ad praedium, qui cum doctrinae fluenta hauriunt, rectitudinem operum non inductant. »

6. ET ITAQUE NUMERUS EORUM, QUI MANU AD OS PROFICIENT LAMBERUNT AQUAS, TRECENTI VIRI. — Ecce hic explicat quid sit lambere aquas more canum, scilicet manu aquam in os injicere, sicut canis injicit lingua. Nam alioqui stantes non poterant lingua aquam contingere, ut faciunt lambendo canes : in eo ergo erant canibus, qui manus non habent, sed lingua pro manu uluntur, dissimiles : « Manu, ait S. Augustinus, *Questione XXVII*, aquam repleam in os projiciebant, et hoc erat simile bibentibus canibus, qui non ore apposito, sicut boves, aquam ducunt, aquam libant, sed lingua in os rapiunt, sicut etiam isti intelliguntur fecisse, sed cum manu in os aquam projicerent, quam lingua exsiperent. »

Nimirum ait Origenes, *hom. 9* : « Ille probabilis, ille electus est qui, postquam ad aquas baptismi ventum est, flecti ad necessitates terrenas et corporeas nescit, qui vitis non indulget, neque ob peccati sitim sternitur pronus. » Addit deinde Origenes : « Sed et quod dicit os manu vel lingua aquam lambere non absque sacramenti quadam significantia hoc mihi videtur scriptum, scilicet, quod et manu et lingua operari debent milites Christi, hoc est opere et verbo; quia qui docet et facit, hic magnus vocabitur in regno caelorum. Quod autem etiam similitudinem canis lambentis Scriptura posuit, videtur mihi istud animal hoc in loco propterea nominatum, quod super omnia cetera animalia amorem dicitur proprii domini servare, nec tempore nec iniuriis obliterari in eo fertur affectus. »

10. DESCENDAT TECUM PHARA PUER TEUS, — id est, famulus tuus. Puer hic animosus Gedeonis metum dispellens fuit typus Christi, ait Leo Castrus in *Isaie* cap. x : « Phara » enim idem est quod *frugifer*, vel *vamificatus*, et exallatus in arbore crucis; haec enim Christus martyribus fidelibusque metum ademit.

Mystice S. Gregorius, lib. XXX *Moralium*, cap. xxxiii. Trecenti representant mysterium S. Trinitatis, ait, additque : « iste trecentenorum numerus in Tau littera continetur, qua crucis speciem tenet. Cui si super transversam lineam, id quod in cruce eminent adderetur, non jam crucis species, sed ipsa crux esset. Quia ergo iste trecentenorum numerus in Tau littera continetur, et per Tau litteram, sicut diximus, species crucis ostenditur, non immerito in his trecentis Gedeonem sequentibus illi designati sunt, quibus dictum est, » *Luce* cap. ix : « Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me. Qui sequentes Dominum, tanto verius crucem tollant, quanto acrius et se edomant, et erga proximos suos charitatis compassione cruciantur. Unde et per Ezechielem (cap. ix) prophetam dicitur : Signa Tau super frontes virorum gementium et dolentium. » Sic et S. Augustinus, serm. 108 *De Tempore*.

13. VIDI SOMNIUM, ET VIDEBATUR MIHI QUASI SUBCINERICIUS PANIS EX HORDEO VOLVI, ET IN CASTRA MADIAN DESCENDERE. — Pro *subcinericius*, hebraice est *לחם צליל* *tseli*, quod R. David et similes vertunt, *strepitum*, vel *timidum edens*, a *לחם tsalat*, id est strepere, timere. Melius Noster, Septuaginta, Chaldaeus et alii vertunt *totum vel assatum sub cinere*, hoc est subcinericium a radice *לחם tsala*, id est, assavit, torruit : sic ab *הגה haga*, id est, meditari, loqui, fit *הגיון higgion*, id est meditatio.

Congrua Deus in somnio hoc, Madianita militi primario immisso, per panem hunc hordeaceum et subcinericium significabat Gedeonem in speciem abjectum et contemptibilem, qui tam altuarie et subito, quasi ex cinere hunc exercitum exitum trecentorum militum collegerat. Ita S. Augustinus, *Quaest. XXXVII*, Lyranus, Abulensis, Arias et alii, idque allusione pauciora. Hebraei enim bellum vocant *מלחמה melchama*, id est omestionem, sive devorationem hominum, ducto nomine a *לחם lechem*, id est panis. Uade ad hoc apposite dicitur, *Num. xiv, 9* : « Sicut panem devorare eos possumus. » Significat ergo haec visio Gedeonem et Hebraeos, qui haec devorati panis Madianitarum, utpote ab eis devorati, uti devoratur panis, deinceps fore gladios, peremptores et occisores Madianitarum se devoraturum.

Conjectavit igitur optime Madianita hic ex magna nominis significatione; nam *לחם lechem* et panem et bellum significat. Ex hac ergo conjunctione et affinitate, non natura (que enim est panis ad gladium?), sed significatione,

sequitur, credit et sternit. Unde Chaldaeus, *gladius a facie Domini procedit, et victoria per Gedeonis manus est, quem vos, o Madianite, velut antagonista formidatis, ac per somnium de vobis triumphatum jam cognovistis, g. d. Deus est, Deus inquam est, qui Madianitas ulciscitur, suum in eos gladium vibrat, ipsos neci dat; Gedeon vero hinc in re illius minister est, ab illo ultorem accipit gladium, suisque ipsum in hostes defigit manibus. Audi S. Augustinum, *Quest. XI.*: « Hoc significat quod gladius id erat operaturus, quod Domino placeret et Gedeoni. »*

Hinc laudandi Poloni et Hungari, qui instar Gedeonis praelium adoriuntur inelamato nomine Jesu, et Hispani nomine S. Jacobi, ideoque saepe victoriam de hostibus reportant.

19. INCPIENTIBUS VIGILIIS NOCTIS MEME ET CUSTODIUS SUSCITATIS, COERPERUNT BECCINIS CLANGERE. — Nox ipsa et tubarum clangor percussit Madianitas, ut putarent maximum Israelitarum exercitum in se irruere, cui se posse resistere diffiderent. Unde in fugam versi se invicem protrivere et confecerunt. Hoc stratagemata imitantur callidi belli duces; cum enim paucos habent milites, multas tubas inflari curant, ut ex iis hostes suspiciantur maximas contra se venire copias, itaque de fuga cogitent. Sic fecit Pompeius contra Mithridatem ugnaturus. Audi Dionem, lib. XXXVI: « Primum, ita, tubicines omnes ex contraposto simul bellium cecinerunt, tum milites et reliqua omnis turba concelamarunt: et illi quidem hastas aut pila ad senta concutiebant; isti (calones et lixe) lapides eliam ad aera vasa. » Simile fecit Fredegundis, regina Francia, pro Clothario filio suo pugnant, nam jussu Landericus ducis, milites ejus singuli praecis arborum ramis sepi, et tintinnabula pulsantes in tempesta nocte hostes perterrefecerunt, et in fugam compulerunt, uti narrat Aimoinus, lib. III, cap. LXXXI.

ET COMPROBARE INTER SE LAGENAS, — ut partim fragore hujus compositionis, partim coruscatione tot tuedarum sive effonum inde emicantium et efulgurantium, Madianite consternerentur. Simili stratagemata Octavium Cessarem, postea Augustum, Salomas obsidentem fagarunt Salonitani, uti narrat Dio, lib. XLII: « Mulieres, ait, dimissis capillis, vestito nigro indute, acceptis facibus, denique quam maxime terribili habitu composito media nocte ad castra oppugnantium accesserunt: metuque exanimatis excubitoribus (quippe demonum speciem illis exhibebant) omnibus simul locis castorum ignem iniecerunt, eas subsecuti viri multos eo tumultu excitatos, multos etiam dormientes occiderunt: ita et castra et stationem navium, quam Octavius tenebat, confestim occupaverunt. »

Tropologie, auctor homil. *De Virgini*, apud S. Bernardum: « Exierunt, ait, cum lampadibus lumbos habentes praecinctos, et lucernas in manibus ardentes, ut et castitatis cingulum astringatur

in corpore, et ad utilitatem proximi et gloriam patris lux exempli claret in operatione. Sic Gedeon in lagenulis lampades occultans, sed in hora certaminis fractis vasculis demonstrans, repentina luce hostes terruit et vertit in fugam; tentant enim principes tenebrarum visa luce bonorum operum, quia stare ante lucem tenebra non possunt. » Et Isaias Abbas, *orat.* 17: « Qui corporis, ait, timet infirmitatem, ad id quod secundum naturam est non perveniet; qui supplex ad Deum confugit, in eo quietem inveniet: ni Gedeon hydrias confregisset, non aspexisset lampadam splendorem. Iidem homo, nisi corpus contempserit, divinitatis lumen non intuebitur. Etenim Jahel uxor Aber Cinei, nisi tulisset clavum tabernaculi, Sisare superbiam non oppressisset. Si mens igitur se confirmaverit, decreveritque charitatem sequi, omnia carnis vicia superabit. »

20. TENERUNT SINISTRAS MANUS LAMPADES, ET DEXTRAS SONANTES TUBAS, — ut firmius tenerent, ideoque majori vi sonante eas inflarent; major enim vis est in dextera. Mystica significationem et causam dat S. Gregorius lib. XXX *Moral.* cap. XXXIV: « Pro dextero, inquit, habere dicimur quidquid pro magno pensamus; pro sinistro vero quod pro nihilo ducimus. Bene ergo illic scriptum est, quod in dextera tubas, lagenas autem in sinistra tenerunt; quia Christi martyres pro magno habent predicationis gratiam, corporum vero utilitatem pro minimo. Quisquis enim plus facit utilitatem corporis, quam gratiam predicationis, in sinistra tubam atque in dextera lagenam tenet. Si enim priori loco gratia predicationis attenditur, et posteriori utilis corporis, certum est quia in dextris tubae, et sinistris lagenae tenentur. »

21. STANTES SINGULI IN LOCO SUI PRO CIRCUITU CASTROREM HOSTILIU. — « Stantes, » ut scilicet stando fingerent se transitum dare copiis suis maximis Madianitis invadentibus, quasi quilibet tuba, et quilibet tubicen suam duxisset armatorum cohortem; quilibet enim turma equitum suum habet tubicinem: erat nox cum nihil videtur, ideoque multa quae non sunt, videri videntur, praesertim pavidis et consternatis.

OMNIA ITAQUE CASTRA TURBATA SUNT, — non tam ob linguarum diversitatem, ut vult Josephus, quam quod in castris suis putarent esse Israelitas, seque munito non agnoscerent, et divina quadam caecitate ac rabe per obvios omnes grassarentur. Sic tropologie heretici, qui sunt nostri Madianite, contra se invicem digladiantur, seseque conficiunt. Vere S. Hieronymus in *Ezech.*: « Haereticorum compugnatio, inquit, nostra victoria est. » Et S. Hilarius, lib. VII *De Trinitate*: « Bellum haereticorum, ait, pax est Ecclesiae. »

22. INMISITQUE DOMINUS GLADIUM IN OMNIBUS CASTRIS, ET MUTA SE CEDE TRUNCABANT: — dimittunt inmisit Deus in Madianitas terrorem et occisorem, et putantes Hebraeos in mediis castris stragem edere, praesens pavor, praesens somni impotentia, praesens

merore et ira quisque sibi vicinum hostem esse existmans gladio feriret, quique fugiebant sequentes se pariterque fugientes, crederent esse Israelitas hostes insectoresque suos; quare dum eos putant ferire et credere, occiderunt se mutuo, eo quod Israelite continuo clangore tubarum et fulgore lampadarum, sive flammis ardentium eos insequerentur. Hoc meruli fides et spes excelsa Gedeonis, qua Deo obediens cum trecentis militibus, qui Iudicis armis lagenarum et lampadarum armabantur, animose invasit innumeros Madianitas armatissimos, ideoque eos prostravit, et ut ait Sidorius Apollinarius in *Panegyrr.*:

Solo venit victoria cantu.

Simili modo percussit et percussit Deus hostes Josaphat regis Israel, II *Paral.* xx. Ex Gentilibus Gedeonem imitatus est Leonidas, qui cum trecentis

Lacedaemoniis animose ad Thermopylas obicit se Xerxi ejusque copiis innumeris, easque occidit et fugavit, qui proinde ab omnibus historiis celebratur.

In his omnibus Gedeon fuit typus Christi, uti per sedecim analogias ostendi *Isaia* cap. ix, 4, ad illa praedicta de Christo: « Sceptrum exactoris ejus superasti sicut in die Madian. »

Denique exercitus Madian erat ut minimum 133 millium, e quibus hic cesa sunt 120 millia, reliqua 15 millia fugientia persecutus Gedeon cecidit trans Jordanem, ut audimus cap. seq., vers. 10. Atque haec omnia perfecit cum trecentis duntaxat militibus; sed per stratagemata Deo pro eo pugnantem et hostes percellente. Vere Judas Machabaeus alter Gedeon: « Non in multitudine exercitus, ait, victoria belli, sed de caelo fortitudo est, » I *Machab.* iii, 19.

CAPUT OCTAVUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Gedeon Ephraimitas jurgantes, quod ad bellum vocati non essent, leni responso placat. Secundo, vers. 10, credit reliquias Madian. Inde, vers. 15, cives Soccoth et Phanuel, eo quod superbe panes sibi negassent, contert. Tertio, vers. 21, principes Madian trucidat. Quarto, vers. 22, regnum sibi ab Hebraeis oblatum renusat. Quinto, vers. 27, ex manibus hostium fabricat Ephod, quod ejus posteris fuit in ruinam idololatram et excidit. Denique, vers. 50, ejus filii mors, et sepultura locus recensetur, ac eo mortuo relapsus Hebraeorum ad cultum Baal.

1. Dixeruntque ad eum viri Ephraim: Quid est hoc quod facere voluisti, ut nos non vocares, cum ad pugnam pergeres contra Madian? jurgantes fortiter, et prope vim inferentes. 2. Quibus ille respondit: Quid enim tale facere potui, quale vos fecistis? nonne melior est racemus Ephraim vindemiis Abiezer? 3. In manus vestras Dominus tradidit principes Madian, Oreb et Zeb: quid tale facere potui, quale vos fecistis? quod cum locutus esset, requievit spiritus eorum, quo tuebant contra eum. 4. Cumque venisset Gedeon ad Jordanem, transivit eum cum trecentis viris qui secum erant: et praesens lassitudine, fugientes persequi non poterat. 5. Dixitque ad viros Soccoth: Date, obsecro, panes populo qui mecum est, quia valde defecerunt, ut possimus persequi Zebee et Salmana reges Madian. 6. Responderunt principes Soccoth: Forsitan palmae manuum Zebee et Salmana in manu tua sunt, et idcirco postulas ut demus exercitui tuo panes. 7. Quibus ille ait: Cum ergo tradiderit Dominus Zebee et Salmana in manus meas, conteram carnes vestras cum spinis tribulicae deserti. 8. Et inde conscendens, venit in Phanuel; locutusque est ad viros loci illius similia. Cui et illi responderunt, sicut responderant viri Soccoth. 9. Dixit itaque et eis: Cum reversus fuero victor in pace, destruem turrim hanc. 10. Zebee autem et Salmana requiescebant cum omni exercitu suo. Quindecim enim millia viri remanserant ex omnibus turmis Orientalium populorum, ceteris centum viginti milibus bellatorum educentium gladium. 11. Ascendensque Gedeon per viam eorum qui in tabernaculis morabantur, ad Orientalem partem Noba et Joghba, percussit castra hostium, qui securi erant, et nihil adversi suspicabantur. 12. Fugeruntque Zebee et Salmana, quos persequens Gedeon comprehendit, turbato omni exercitu suo. 13. Revertensque de bello ante solis ortum, 14. apprehendit puerum de viris Soccoth: